

BOKSLUT 2022

INNEHÅLL

1. Verksamhetsberättelse.....	3
STATENS PENSIONS FONDS INTÄKTS- OCH KOSTNADSKALKYL.....	8
STATENS PENSIONS FONDS BALANSRÄKNING.....	9
STATENS PENSIONS FONDS FINANSIERINGSANALYS.....	11
Bilaga 1 till Statens Pensionsfonds bokslut: Principer för upprättande av bokslut och uppgifternas jämförbarhet.....	12
Bilaga 2 till Statens Pensionsfonds bokslut: Utfallet av dispositionsplanen för fondens medel eller av budgeten som fastställts för fonden.....	13
Bilaga 3 till Statens Pensionsfonds bokslut:.....	14
Specifikation av personalkostnaderna.....	14
Bilaga 4 till Statens Pensionsfonds bokslut: Grunderna för avskrivningar enligt plan och ändringarna i dem.....	15
Bilaga 5 till Statens Pensionsfonds bokslut: Avskrivningar av anläggningstillgångar och övriga utgifter med lång verkningstid.....	16
Bilaga 6 till Statens Pensionsfonds bokslut: Finansiella intäkter och kostnader.....	17
Bilaga 7 till Statens Pensionsfonds bokslut: Lån som beviljats ur fonden... ..	17
Bilaga 8 till Statens Pensionsfonds bokslut: Värdepapper och placeringar i form av eget kapital.....	18
Bilaga 9 till Statens Pensionsfonds bokslut: Finansiella poster och skulder i balansräkningen.....	43
Bilaga 10 till Statens Pensionsfonds bokslut: Statsborgen och -garantier samt övriga ansvarsförbindelser.....	44
Bilaga 11 till Statens Pensionsfonds bokslut:.....	48
Fonderade medel i balansräkningen.....	48
Bilaga 12 till Statens Pensionsfonds bokslut:.....	48
Fonderade medel som inte ingår i balansräkningen.....	48
Bilaga 13 till Statens Pensionsfonds bokslut:.....	48
Förändringar i skulden.....	48
Bilaga 14 till Statens Pensionsfonds bokslut:.....	48
Maturitetsfördelning och duration avseende skulden.....	48
Bilaga 15 till Statens Pensionsfonds bokslut: Övriga kompletterande uppgifter som är nödvändiga för lämnande av riktiga och tillräckliga uppgifter.....	49
Riskhantering.....	49
UNDERSKRIFTER.....	51

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 1.1.–31.12.2022

1. Verksamhetsberättelse

1.1 Ledningens översikt över verksamheten

Statens Pensionsfond (VER) har fått allt större betydelse när det gäller att balansera upp utgifterna i statens pensionssystem. Pensionsutgifterna i statens pensionssystem uppgick till 5,0 miljarder euro år 2022. VER överför 40 procent av dessa utgifter till statsbudgeten och således var VER:s överföring till budgeten cirka 2,0 miljarder euro år 2022. Det belopp som fonden överför till statsbudgeten varje år är klart högre än beloppet av de avgiftsintäkter som inflyter till VER. Budgetöverföringen kommer i framtiden att bli allt större i förhållande till avgiftsintäkterna, vilket dämpar fondens tillväxt.

Lagen om statens pensionsfond reviderades våren 2022. Enligt den tidigare lagen om statens pensionsfond (2006/1297) var fonderingsmålet för statens pensionssystem 25 procent. Arbetsgruppen vid finansministeriet som utvärderat revideringen av lagstiftningen om Statens Pensionsfond föreslog i en promemoria (2019:68) som färdigställdes den 31 december 2019 att VER:s överföring till statsbudgeten ska utökas samt att nya bestämmelser om överföringen till statsbudgeten ska tas in i lagen för den tid som följer efter att den i lagen angivna fonderingsgraden på 25 procent har uppfyllts. Målet beträffande fonderingsgraden uppnåddes den 31 december 2021. Regeringens proposition om lagen lämnades till riksdagen i början av februari 2022 och lagen trädde i kraft den 8 april 2022.

I samband med revideringen av lagen ökades VER:s överföring till budgeten från och med 2024. Överföringen till budgeten ökar gradvis från nuvarande 40 procent till 45 procent åren 2024–2028. Ifall fonderingsgraden överskrider nivån 25 procent under två kalenderår i rad, genomförs en tilläggsöverföring på tre procentenheter till statsbudgeten. Finansministeriet uppdaterade föreläggandet som gäller VER efter revideringen av lagen om Statens pensionsfond. Föreläggandet fastställer ramar och gränserna för VER:s hantering av pensionsmedel. Enligt det nya föreläggandet ska VER ha minst 30 procent ränteplaceringar och minst 20 procent likvida ränteplaceringar och ränteplaceringar med låg risk av portföljens värde. Den övre gränsen för aktieplaceringarna höjdes från tidigare 55 procent till högst 60 procent och de övriga placeringarnas andel höjdes till högst 15 procent. Ränte- och aktieplaceringarna inkluderar också vissa icke-likvida långsiktiga fondplaceringar, såsom kapitalfonder, private credit-fonder och infrastrukturfonder.

På grund av den allmänna placeringsmiljön var avkastningen på Statens pensionsfonds medel negativ år 2022. Geopolitiken och inflationen var drivande faktorer inom ekonomin och placeringsmiljön under 2022. Centralbankerna reagerade genom att strama åt penningpolitiken och räntenivåerna steg allmänt och globalt. Dessa faktorer gjorde placeringsmiljön utmanande, eftersom nedgången på aktiemarknaden kombinerades med en ökning av räntenivån.

Bakgrunden till den höga inflationen var Rysslands anfallskrig och den relaterade energitillgången och -prissättningen. Energiförbrukningen steg till en rekordhögt nivå i augusti och orsakade problem för energibolagen. Konsumentinflationen förblev hög under hela det tredje kvartalet och visade först mot slutet av året tecken på att minska. Det har funnits en rädsla för att inflationen ska spridas till en löneinflation. Därför har centralbankerna stramat åt penningpolitiken och höjt styrräntorna. Samtidigt har de långa räntorna stigit till nivåer som vi inte har sett på tio år.

Avkastningen på placeringsmarknaden i fråga om både ränteplaceringar och aktieplaceringar förblev negativ för hela årets del, trots att en svag återhämtning av marknaden kunde skönjas mot slutet av året. De icke-likvida placeringarna uppvisade huvudsakligen en positiv avkastning och dessa placeringar har därför haft ett betydande mervärde. Den allmänna stigningen av räntenivån gjorde ränteplaceringar till allt mer lockande placeringsobjekt med tanke på framtiden.

Statens Pensionsfonds placeringar gav 2022 en avkastning på -6,8 procent beräknat enligt marknadsvärde. Den reala avkastningen var -14,6 procent. Vid VER fäster man ändå störst vikt vid avkastningar på längre sikt. Även vid finansministeriet följer man särskilt noggrant avkastningen på längre sikt, och som konkret mätinstrument använder man den rullande 10-årsavkastningen. Medelvärde av den årliga avkastningen under 2013–2022 var nominellt sett 5,3 och reellt sett 3,4 procent.

VER:s stora tillgångsklasser, likvida ränteplaceringar och noterade aktier, gav vardera en negativ avkastning år 2022. Avkastningen på de likvida ränteplaceringarna var -8,2 procent och avkastningen på de noterade aktieplaceringarna -12,4 procent.

VER:s placeringsportfölj hade i slutet av 2022 ett marknadsvärde på 21,6 miljarder euro (23,6 miljarder år 2021). Placeringsportföljen fördelade sig enligt följande: ränteplaceringar 40,7 procent, aktieplaceringar 47,6 procent och övriga placeringar 12,9 procent. Derivatens inverkan på allokeringen var -1,2 procent.

Enligt det långsiktiga avkastningsmål som finansministeriet satt upp för VER ska fonden på lång sikt ge en större avkastning än kostnaden för statens skuld. Under de tio senaste åren har VER:s avkastning i genomsnitt varit 4,1 procentenheter högre än medelkostnaden för statsskulden. Under den tid verksamheten har bedrivits i sin nuvarande form från år 2001 har avkastningen på VER:s placeringar till marknadsvärde varit

cirka 9 miljarder euro större än medelkostnaden för den motsvarande statsskulden under samma tid.

Enligt det operativa resultatmål som fastställts av finansministeriet ska den riskkorrigerade avkastningen av VER:s placeringsverksamhet överstiga avkastningen av det jämförelseindex som anges i fondens placeringsplan. År 2022 var det s.k. Sharpe-talet som anger den riskkorrigerade avkastningen av VER:s totala portfölj -1,0 (jämförelseindex -1,5).

I sin strävan efter en tillräcklig långsiktig avkastning godkänner VER en kortsiktig placeringsrisk. VER bibehåller dock den breda spridningen i portföljen och kontrollerar dessutom marknadsriskerna aktivt med hjälp av såväl kontantinstrument som derivat. Statens pensionsfonds styrelse uppdaterade sin långsiktiga strategi efter revideringen av lagen om statens pensionsfond. Strategin uppdaterades samtidigt som placeringsplanen för 2023 och godkändes i januari 2023.

Diskussionen om Finlands pensionssystem fortsatte under året. Sysselsättningsgraden har ökat i enlighet med målsättningarna och det har funnits ett tryck på att den ska öka ytterligare. På grund av den höga inflationen fattades i Finland beslut om en höjning av pensionerna. Social- och hälsovårdsministeriet fastställde indexen som gäller arbetspensions-skyddet i oktober, och från och med början av 2023 steg arbetspensions-index med 6,8 procent och lönekoeficienten med 3,8 procent.

Beloppet av inlutna pensionsavgifter och därmed jämförbara inkomster uppgick under räkenskapsperioden till sammanlagt 1 610,3 (1 549,9) miljarder euro. Då man avdrar överföringen till statsbudgeten, 1 982,0 (1 941,0) miljarder euro, från detta blir VER:s nettoavgiftsintäkter -371,7 (-391,1) miljarder euro. Dessutom betalade VER 15,0 (15,5) miljarder euro till Keva i så kallade omkostnader för verkställandet av statens pensionssystem. Verksamhetskostnaderna uppgick år 2022 till 8,2 (7,4) miljarder euro, dvs. 0,04 procent av det genomsnittliga kapitalet under året. VER hade i genomsnitt 28 anställda under år 2021. VER satsar på personalens yrkeskunnskap och erbjuder goda möjligheter att utveckla yrkeskunnskapen, vilket är viktigt med tanke på både målet att uppnå goda placeringsintäkter och riskhanteringen.

1.2 Statens Pensionsfond (VER) och dess förvaltning

Statens Pensionsfond (VER), som inrättades 1990, är en fond som står utanför statsbudgeten. Med hjälp av VER förbereder sig staten på finansieringen av framtida pensioner och strävar efter att jämna ut pensionsutgifterna under olika år. VER är en buffertfond. Fondens medel används inte direkt till att betala ut pensioner, utan alla pensioner inom statens pensionssystem betalas ur de anslag som reserverats i statsbudgeten. Från Statens Pensionsfond överförs 2023 till statsbudgeten ett belopp som utgör 40 procent av statens årliga pensionsutgift. Under åren 2024-

2028 ökar budgetöverföringen varje år med en procentenhet från 40 procent till 45 procent.

VER är en placeringsorganisation som har till uppgift att förvalta de medel som anförtros denna. VER har utlokaliserat stödfunktioner såsom kalkyleringen av risker och avkastning samt bokföringen av placeringsverksamheten (OP Kapitalförvaltning Ab), uppgifter inom ekonomi- och personalförvaltningen (Palkeet) samt dataadministrationen (Statens center för informations- och kommunikationsteknik). Tjänsterna för förväring och clearing av VER:s värdepapper produceras av J.P. Morgan.

Sedan 2013 har uppgifterna i anslutning till insamlingen och indrivningen av statliga arbetsgivares pensionsavgifter skötts av Keva på det sätt som fastställs i lag. Keva sköter också bokföringen av pensionsavgiftsintäkterna, som i Palkeet slås samman med VER:s övriga bokföring. Kevas aktuariefunktion räknar ut statens pensionsansvar, som presenteras i noterna till VER:s bokslut.

1.2.1 FINANSMINISTERIETS STYRNING OCH TILLSYN

Enligt lagen om statens pensionsfond (2006/1297) ansvarar finansministeriet för den allmänna styrningen och tillsynen över fonden, och ministeriet har rätt att utfärda allmänna föreskrifter om organiseringen av fondens förvaltning, fondens ekonomiadministration och fondens placeringsverksamhet. Enligt finansministeriets gällande föreläggande (9.8.2022) får högst 60 procent av värdet på VER:s portfölj bestå av aktieplaceringar. Minst 30 procent av VER:s placeringar ska vara ränteplaceringar, och de likvida ränteplaceringarna och ränteplaceringarna med låg risk får uppgå till högst 20 procent av portföljens värde. De övriga placeringarna får utgöra högst 15 procent av placeringsportföljens värde vid placeringstidpunkten. Fastighetsplaceringarna ska göras som fondplaceringar eller motsvarande indirekta placeringar.

1.2.2 STYRELSEN

Finansministeriet utser VER:s styrelse, som ansvarar för fonden. Styrelsens mandatperiod är tre år och den nuvarande mandatperioden utgår den 29 februari 2024. Politices doktor Jukka Pekkarinen var styrelseordförande och styrelseledamot fram till den 29 september 2022. Vice ordförande och styrelseledamot var biträdande direktör Anu Sammallahti (Statskontoret). Sedan den 29 september 2022 har politices doktor Vesa Vihriälä varit styrelseordförande och styrelseledamot. De övriga ledamöterna bestod av rådgivare till ledningen Keijo Karhumaa (Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf), budgetråd Annika Klimenko (finansministeriet), fram till den 21 december 2022 verksamhetsledare Maria Löfgren (Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf), finansråd Markku Puumalainen (finansministeriet) samt ekonomi- och förvaltningsdirektör Jani Salenius (Fackförbundet Pro rf). Från och med den 21 december 2022 har ordförande Jonne Rinne (Finlands Polisorganisationers Förbund rf) varit styrelseledamot. Som styrelsens sekreterare fungerade Tiina Tarma, direktör för juridiska ärenden. Styrelsen sammanträdde tio gånger år 2022.

1.2.3 PLACERINGSDELEGATIONEN

Placeringsdelegationen, som utses av VER:s styrelse, har till uppgift att utvärdera VER:s placeringsplan och placeringsverksamhetens utfall samt att ge ett utlåtande om dem till VER:s styrelse.

Placeringsdelegationen består av sakkunniga inom investeringsbranschen och ekonomiska experter. VER:s styrelse inrättade en placeringsdelegation för perioden 1.10.2021-30.9.2024, och enligt detta var delegationens ordförande verkställande direktör Jussi Laitinen och vice ordförande professor Matti Suominen. De övriga medlemmarna bestod av strateg Kirsi Martin, professor Niku Määttänen, placeringsdirektör Ira van Gilse van der Pals och nationalekonom Roger Wessman.

1.2.4 REVISORER

Finansministeriet tillsätter årligen revisorer för VER. År 2022 var dessa CGR Petri Kettunen och GR, OFGR Tuomas Koskiniemi från revisionssamfundet KPMG Oy.

1.3 Placeringsverksamhet

Enligt lag är det viktigt att man i placeringsverksamheten ser till att placeringarna är trygga, ger avkastning och kan omvandlas till pengar samt att de är diversifierade. VER:s styrelse inledde ett strategiarbete efter revideringen av lagen om statens pensionsfond. Strategin uppdaterades parallellt med placeringsplanen för 2023 och godkändes i januari 2023. Placeringsverksamheten utgår från de preciserade målen i strategin. Grundallokeringen för placeringsportföljen fastställs i den årliga placeringsplanen. Placeringsportföljen enligt grundallokeringen förväntas enligt de uppställda modellerna uppnå de långsiktiga mål som satts upp för VER.

VER:s placeringsportfölj hade i slutet av 2022 ett marknadsvärde på 21,6 (23,6) miljarder euro. Vid utgången av året bestod 40,7 (37,9) procent av portföljen av ränteplaceringar, 47,6 (49,5) procent av aktieplaceringar och 12,9 (11,4) procent av övriga placeringar. Derivatens inverkan på allokeringen i portföljen var -1,2 (1,1) procent.

Avkastningen av placeringsportföljen var -6,8 (14,6) procent till verkligt värde under 2022. Avkastningen har beräknats som kapitalviktad avkastning enligt rekommendationerna av FI:s och TELA:s rapporteringsgrupp för placeringar. Från avkastningen har man avdragit kostnaderna för placeringsverksamheten, som uppgick till 8,2 (7,4) miljoner euro år 2022. Den effektiva genomsnittliga kostnaden för statsskulden var 0,6 (0,4) procent år 2022. Nettointäkterna av placeringsverksamheten till verkligt värde var -1 597,8 (3 043,8) miljoner euro.

VER:s årliga placeringsplan och allokeringsvikterna som presenteras i planen utgör det viktigaste aktiva beslutet i placeringsverksamheten. Allokeringen har viktats på ett sätt som har bedömts vara lämpligt för VER i egenskap av finländsk placerare och placerare i euroområdet. De årliga

förändringarna i allokeringsvikterna har vid sidan av de långsiktiga strategiska linjedragningarna också anknytning till aktivt beaktande av marknadsläget.

VER följer placeringsportföljens totala avkastning i proportion till risken (Sharpe-talet) i en granskning på lång sikt i förhållande till jämförelseindex. År 2022 var Sharpe-talet för placeringsportföljen (exklusive icke-likvida placeringar) -1,19 (jämförelseindex -1,45), volatiliteten 8,1 (jämförelseindex 8,4) procent och beta 0,96. I en femårsjämförelse har Sharpe-talet för VER:s hela portfölj överstigit jämförelseindexets Sharpe-tal, som är baserat på allokeringsvikterna i placeringsplanen, med 0,2 enheter och i en tioårsjämförelse med 0,1 enheter 0,07. Den annualiserade överavkastningen jämfört med allokeringsvikterna som presenteras i placeringsplanen har i en femårsgranskning varit 0,2 procentenheter och i en tioårsgranskning 0,1 procentenheter. I en femårsgranskning har VER:s avkastning överstigit den effektiva räntekostnaden för statsskulden med 3,3 procentenheter och i en tioårsgranskning med 4,1 procentenheter. I jämförelsen bör man beakta att dessa siffror inte är helt jämförbara på grund av inverkan av beräknings-tekniska faktorer.

VER:s placeringsdelegation konstaterade i sitt utlåtande att huvudriktlinjerna i placeringsplanen för år 2022 har iakttagits. Den realiserade allokeringen i portföljen har varit nära grundallokeringen och huvudsakligen i linje med jämförelseindexen med avseende på risken. År 2022 var ett särskilt svårt placeringsår på marknaden. Både aktie- och räntemarknaden gav huvudsakligen en dålig avkastning. Ökningen av inflationen och centralbankernas räntehöjningar hade en omfattande inverkan på minskningen av de likvida ränteplaceringarnas värde. Räntehöjningen i kombination med inledningen och fortsättningen av kriget i Ukraina ledde också till en försvagad utveckling på den internationella aktiemarknaden. På den likvida marknaden gav ränte- respektive aktieplaceringarna samtidigt en dålig avkastning, vilket inte har skett på länge.

Enligt placeringsdelegationen åstadkom VER år 2022 ett gott placeringsresultat med beaktande av den dåliga utvecklingen på placeringsmarknaden. Portföljens kumulativa avkastning under både de fem senaste och de tio senaste åren överstiger alltså klart den effektiva genomsnittskostnaden för statens skuld.

1.3.1 RÄNTEPLACERINGAR

1.3.1.1 LIKVIDA RÄNTEPLACERINGAR

De likvida ränteplaceringarna gav 2022 en avkastning på -8,2 (0,7) procent och deras riskkorrigerade marknadsvärde uppgick i slutet av året till 8,1 (8,3) miljarder euro. Den likvida ränteportföljens duration var hela året lägre än den neutrala durationen, då den modifierade durationen för portföljen med masskuldebrevslån var 4,2 i slutet av året.

Under 2022 stramade centralbankerna aggressivt åt sin penningpolitik på grund av den kraftigt ökade inflationen. Som en följd av den kraftigt accelererande inflationen var både centralbanken i USA (FED) och Euro-

peiska centralbanken (ECB) varje kvartal tvungna att ändra sina bedömningar av behovet av en åtstramning av penningpolitiken i en strängare riktning. Inflationens omfattning överraskade både FED och räntemarknaden. FED höjde sina styrräntor sju gånger med sammanlagt 425 räntepunkter år 2022. Vid sitt möte i december bedömde FED att styrräntan kommer att stiga över nivån fem procent under 2023 och förbli på den nivån under en lång tid, eftersom den spända situationen på arbetsmarknaden upprätthåller inflationstrycket och FED inte tror att ekonomin kommer att hamna i en djup recession som en följd av åtstramningen av penningpolitiken. ECB höjde för sin del styrräntan med sammanlagt 250 räntepunkter år 2022. Dessutom avslutade ECB nettoköpen inom sitt program för värdepappersköp i juli. Vid sitt möte i december signalerade ECB att den kommer att höja sina styrräntor med 50 räntepunkter ännu flera gånger och hålla penningpolitiken stram under en längre tid, så att ECB:s inflationsmål kan uppnås. Samtidigt meddelade ECB att den inleder en nedkörning av sin balansräkning med en takt på 15 miljarder/månad i början av mars 2023.

Riskpremierna för företagslån nästan tredubblades mellan årets början och oktober, då de ekonomiska utsikterna försvagades som en följd av den kraftiga räntehöjningen. Under det sista kvartalet smalnade riskpremierna, då centralbankerna saktade ned sin räntehöjningstakt, stigningen av de längre marknadsräntorna stannade upp och de längre räntorna började sjunka till exempel i USA.

Inom VER:s likvida ränteplaceringar pressade ränteökningen ned i synnerhet avkastningen på både tyska statslån och ränteplaceringar i tillväxtländernas dollardenominerade lån. Ränteökningen och breddningen av riskpremierna påverkade den absoluta avkastningen negativt även inom andra ränteplaceringsskisser. Med avseende på de använda jämförelseindexen var den relativa avkastningen på dessa placeringar god tack vare den lägre durationen och de lyckade värdepappersvalen. Placeringsåret 2022 var mycket exceptionellt, då avkastningen på de globala indexen förblev negativ i fråga om både räntorna och placeringarna.

1.3.1.2 ÖVRIGA RÄNTEPLACERINGAR

Med VER:s övriga ränteplaceringar avses placeringar i private credit-fonder och direkta icke-likvida lån. Private credit-fonderna är huvudsakligen kapitalfonder, och fonderna placerar i icke-likvida lån. I slutet av 2022 var de övriga ränteplaceringarnas andel av VER:s portfölj 3,3 (2,7) procent.

När det gäller private credit-fonder som placerar i masskuldebrevslån med växlande ränta har en marknad med stigande räntor haft en positiv effekt på avkastningsförväntningarna. Vissa fonder höjde till och med sin målavkastning under 2022. För fonder vars värdebestämning är baserad på marknadsnoteringar blev avkastningen under 2022 lidande av den allmänna utvecklingen på räntemarknaden. De långsiktiga avkastningsförväntningarna förblev dock oförändrade och det instabila marknadsläget tros skapa ytterst goda placeringsmöjligheter för private credit-fonderna oberoende av strategin.

De övriga ränteplaceringarna avkastade 0,4 (11,6) procent under 2022. Private credit-fonderna avkastade -0,5 (13,1) procent och de direkta lånen 5,0 (6,1) procent. Andelen öppna placeringsförbindelser var 333 (315) miljoner euro vid årets slut.

1.3.2 AKTIEPLACERINGAR

1.3.2.1 NOTERADE AKTIEPLACERINGAR

VER:s noterade aktier avkastade -12,4 (24,2) procent år 2022. Genast vid årets början svängde stämningen på finansmarknaden i en sämre riktning, eftersom den klara ökningen av räntorna ökade osäkerheten på aktiemarknaden. Även coronapandemins effekter syntes i synnerhet under början av året. Som en följd av Kinas coronapolitik förekom fortfarande leveranssvårigheter i företagens underleveranskedjor. Det var dock Rysslands anfallskrig i Ukraina, som inleddes i februari, som hade störst inverkan på marknaden. Kriget ledde till att marknadsstemnet blev ytterst svagt. Situationen var utmanande för många börsbolag, eftersom värdet på bolagens balansposter i Ryssland till stor del måste nedskrivs. Som en följd av Rysslands anfallskrig skedde också en kraftig ökning av energipriset, vilket höjde inflationstalen ytterligare. En stärkande faktor på aktiemarknaden var att börsbolagens resultatprognoser förblev på en synnerligen stark nivå hela året, trots att en liten nedgång kunde skönjas i prognoserna mot årets slut. Kursnedgången ledde också till att börsbolagens värderingsnivåer blev betydligt måttligare, även om det fortfarande förekommer mycket osäkerhet i de kommande årens resultatprognoser.

Marknadsvärdet på noterade aktier sjönk från 10,3 miljarder euro till 8,7 miljarder euro under året. Nettoaktiviteten år 2022 var måttlig efter att VER minskat aktierisken med 30 miljoner euro, då motsvarande siffra för året innan var 2 miljarder euro. Andelen direkta placeringar i portföljen var vid årets slut 23,7 (22,5) procent, och andelen fondplaceringar var 76,3 (77,5) procent. I slutet av året hade VER direkta placeringar i 94 (89) bolag och andelar i 59 (58) olika fonder.

1.3.2.2 ÖVRIGA AKTIEPLACERINGAR

VER:s övriga aktieplaceringar inbegriper placeringar i kapitalfonder och onoterade aktier. I slutet av året stod de övriga aktieplaceringarna för 7,4 (6,1) procent av VER:s portfölj.

Även om 2022 var ett utmanande år på aktiemarknaden, lyckades fonderna inom kapitalplaceringarna fortsättningsvis genomföra lösgöringar med mycket goda värderingsnivåer. Inga betydande förändringar syntes heller i portföljföretagens värden, då den starka resultatutvecklingen kompenserade multiplikatoreffekten på den listade marknaden. Mot slutet av året tystnade dock transaktionsmarknaden när osäkerheten med anknytning till företagsprissättningen ökade.

Avkastningen på placeringar i kapitalfonder landade vid årets slut på 12,5 (47,7) procent. Andelen öppna placeringsförbindelser var 873 (726) miljoner euro vid årets slut.

De onoterade aktieplaceringarna omfattar placeringar i tre bolag. Portföljens avkastning uppgick i slutet av året till 7,8 (57,9) procent.

1.3.3 ÖVRIGA PLACERINGAR

VER:s övriga placeringar omfattar placeringar i reallgångsfonder (fastighets- och infrastrukturfonder) och hedgefonder. I slutet av 2022 var de övriga placeringarnas andel av VER:s portfölj 12,9 (11,4) procent. Fastighetsfondernas andel av de placerade medlen var 4,3 (3,4), infrastrukturfondernas andel 4,1 (2,9) och hedgefondernas andel 4,4 (5,0) procentenheter.

För en del av fastighetsfonderna syntes ränteökningen som en minskning av fastigheternas värde i slutet av året, vilket ledde till att avkastningen på dessa fonder blev negativ. År 2022 var dock ett bra år till exempel för hotellfonderna, då turismen fick ett uppsving efter coronaåren, och avkastningen var klart positiv vid årets slut. Även köpcentren gav en positiv avkastning, eftersom handeln återhämtade sig efter coronapandemin.

Avkastningen på onoterade fastighetsplaceringar var i slutet av året 4,1 (13,3) procent. Andelen öppna placeringsförbindelser var 446 (593) miljoner euro vid årets slut.

Infrastrukturfondernas avkastning var på en mycket god nivå. Portföljens avkastning uppgick i slutet av året till 15,6 (14,9) procent. Infrastrukturen ger ett skydd mot inflationen och affärsverksamheten vid objekten har klarat sig bra i en miljö med hög inflation. Räntehöjningen har tills vidare haft jämförelsevis liten inverkan på värderingen av objekten och fonderna har lyckats göra lösgöringar med goda värderingsnivåer. Andelen öppna placeringsförbindelser var 277 (245) miljoner euro vid årets slut.

Avkastningen på hedgefonder och systematiska strategier för 2022 var 5,0 (5,1) procent. Portföljens avkastning hölls på en god nivå trots den negativa avkastningen på ränte- och aktiemarknaden. Nästan alla hedgefonder gav en god avkastning, med undantag för fonderna med fokus på Asien och tillväxtmarknader. Särskild god avkastning gav relative value-fonden med inriktning på räntemarknaden samt makro- och kvantfonderna. I fråga om de systematiska strategierna som genomförs med derivat bidrog de lyckade taktiska viktningarna under årets andra hälft till att täcka den negativa avkastningen under början av året..

1.3.4 ANVÄNDNING AV DERIVAT

VER använder derivat i sin verksamhet. År 2022 bestod derivatens resultat effekter av valutaderivat, som användes för valutariskskydd, aktiederivat som huvudsakligen användes för hantering av aktierisken och räntederivat som användes för hantering av ränterisken. VER skyddade valutarisken i anslutning till sina ränteplaceringar och övriga placeringar

fullt ut (med undantag för USA:s statslån, lån i lokal valuta på tillväxtmarknader och övriga aktieplaceringar). Hanteringen av aktierisken var år 2022 av taktisk karaktär och gav huvudsakligen ett skydd mot aktierisken.

1.3.5 ANSVARSFULLHET

VER beaktar ansvarsfullhet och hållbarhet som en del av sin långsiktiga placeringsverksamhet. Ansvarsfullheten i VER:s placeringsverksamhet och VER:s klimatåtgärder styrs av principerna för ansvarsfull placering, som godkänts av VER:s styrelse. Målet med VER:s ansvarsfulla placeringsverksamhet är att identifiera och hantera långsiktiga ansvarsrisker samt stöda en hållbar utveckling. Portföljförvaltarna bedömer ansvarsfullheten tillsammans med de övriga faktorerna som påverkar placeringsverksamheten både när placeringsbeslut fattas och under placeringsperioden.

Stävjan av klimatförändringen är det mest centrala av VER:s mål för ansvarsfullhet. VER:s principer för ansvarsfull placering omfattar klimatriskerna vid sidan av de övriga ansvarsriskerna. För att främja målen i klimatavtalet från Paris eftersträvar VER klimatneutralitet för hela portföljen 2050. VER använder viktad koldioxidintensitet som en central mätare för växthusgasutsläpp. VER lämnar årligen en extern rapport om portföljens klimatavtryck, dvs. portföljens koldioxidintensitet och de absoluta utsläppen av portföljen, när det gäller den noterade aktieportföljen och företagslåneportföljen. VER:s första klimatrapport publicerades våren 2022.

Utöver utsläppsutvecklingen följer VER upp genomförandet av Global Compact-principerna i portföljen. Principerna i FN:s företagsansvarsinitiativ understryker företagets och samfundens ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarhet. De 10 principerna i initiativet omfattar FN:s deklARATIONER om mänskliga rättigheter och korruption, ILO:s deklARATION om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet samt RiodeklARATIONEN om främjande av hållbar utveckling. VER:s mål är att inget av dess portföljbolag ska bryta mot dessa principer. Uppföljningen görs med hjälp av en extern tjänsteleverantör.

VER:s styrelse beslutar om de långsiktiga riktlinjerna för VER:s placeringsverksamhet. Principerna för ansvarsfullhet, som godkänts av VER:s styrelse, utgör grunden för VER:s ansvarsfulla placeringsverksamhet och styr fastställandet av målen för ansvarsfullhet. VER:s principer och mål för ansvarsfullhet utvärderas kontinuerligt och uppdateras vid behov. Vid sidan av principerna för ansvarsfullhet innehåller också VER:s principer för ägarstyrning ansvarsförväntningar på VER:s placeringsobjekt. Med hjälp av dessa förväntningar strävar VER för sin del efter att främja att företagen som VER äger i tillämpliga delar i sin verksamhet beaktar de förväntningar på ansvarsfullhet som ingår i VER:s mål. Principerna för ansvarsfullhet och ägarstyrning uppdaterades senast hösten 2022.

VER:s ledning beslutar om riktlinjerna för verkställandet av principerna för ansvarsfullhet. Riktlinjerna används som grund när anvis-

ningar utarbetas och de praktiska portföljförvaltningsförfarandena utvecklas. Portföljförvaltarna verkställer och följer genomförandet av ansvarsfullheten i sina placeringsportföljer i enlighet med VER:s principer för ansvarsfull placering. Vid behov för portföljförvaltarna en dialog om ansvarsfullhet med företagen och kapitalförvaltarna. Portföljförvaltningen och riskhanteringskommittén följer kvartalsvis upp en klimatrapport som levereras av en extern tjänsteleverantör.

1.4 Analys av bokslutskalkylerna

1.4.1 INTÄKTS- OCH KOSTNADSKALKYL

VER:s intäkter består av pensionsavgifterna för de arbetsgivare och arbetstagare som omfattas av statens pensionssystem och den därmed jämförbara premieinkomsten samt av avkastningen på placeringsverksamheten.

År 2022 inflöt sammanlagt 1 610,3 (1 549,9) miljoner euro till VER i form av pensionsavgifter och därmed jämförbara avgifter. Enligt de uppgifter som fåtts från Kevas aktuariefunktion insamlades sammanlagt cirka 1 093,2 (1 041,9) miljoner euro i arbetsgivarens pensionsavgifter och cirka 495,4 (484,1) miljoner euro i arbetstagarens pensionsavgifter. Sammanlagt 9,8 (11,4) miljoner euro inflöt i arbetslöshetsförsäkringsavgiftsintäkter och 11,8 (12,5) miljoner euro i överföringsavgifter.

Den sammanlagda premieinkomsten var cirka 60 miljoner euro högre jämfört med år 2021. Den genomsnittliga pensionsavgiftsprocenten ökade med 0,04 procentenheter jämfört med året innan och var 24,8 procent. Förhandsuppgifter ger vid handen att den totala lönesumman för de arbetstagare som omfattas av statens pensionssystem ökade något jämfört med år 2021.

Intäkterna i intäkt- och kostnadskalkylen bestod av försäljningsvinster för aktier och andelar, 315,4 (1 169,2) miljoner euro, och finansiella intäkter, 671,7 (542,6) miljoner euro. De finansiella intäkterna inbegriper ränteutgifter, dividender, vinster och förluster, netto, av försäljning av obligationer, intäkter av derivat och andra intäkter. Kostnaderna bestod av försäljningsförluster för aktier och andelar på 76,5 (37,0) miljoner euro och finansiella kostnader på 413,3 (243,5) miljoner euro. Nedskrivningar för finansiella kostnader har bokats för värdepapper, derivatförluster och andra finansiella kostnader. Eftersom VER inte har något lån inkluderar de finansiella kostnaderna inga räntekostnader. En redogörelse för bokförings- och bokslutsprinciperna för placeringsverksamheten finns i noterna till bokslutet.

VER:s rörelsekostnader uppgick år 2022 till sammanlagt 8,2 (7,4) miljoner euro. Av kostnaderna var 3,8 (3,3) miljoner euro personalkostnader och 4,4 (4,1) miljoner euro andra kostnader. Som organisation strävar VER efter att ha en så kostnadseffektiv verksamhet som möjligt. Rörelsekostnaderna var i förhållande till fondens värde 0,04 (0,03) procent.

VER betalar till Keva omkostnaderna för skötseln av de uppgifter som fastställs i lag för verkställandet av statens pensionskydd. Omkostnadsbeloppet fastställs årligen av finansministeriet. År 2022 var det 15,0 (15,5) miljoner euro.

1.4.2 BALANSRÄKNING

Balansomslutningen för Statens Pensionsfond i slutet av 2022 var 17,1 (16,9) miljarder euro. Den största tillgångsposten i balansräkningen är anläggningstillgångar och övriga långfristiga placeringar, vilkas bokföringsvärde uppgår till 16,2 (15,4) miljarder euro. VER bedriver en långsiktig verksamhet med placering av pensionsmedel i syfte att bereda sig för statens framtida pensionsutgifter. Av denna anledning upptas långsiktiga placeringar, dvs. aktier, fondandelar och obligationer, i tillgångsgruppen Anläggningstillgångar och övriga långfristiga placeringar i bokföringen.

I balansräkningen upptas kortfristiga placeringar, dvs. bank- och företagscertifikat och depositioner, i tillgångsgruppen Värdepapper ingående i finansieringstillgångarna och övriga kortfristiga placeringar. Bokföringsvärdet av dessa uppgick vid årets slut till 0,1 (0,1) miljarder euro. Fondens bankfordringar uppgick till 0,4 (1,1) miljarder euro.

Överföringen av medel till statsbudgeten har varit en central faktor som reglerat VER:s tillväxt. Beloppets storlek fastställs i lag och uppgick år 2022 till 40 procent av statens årliga pensionsutgift. I samband med revideringen av lagen om statens pensionsfond ökades VER:s överföring till budgeten från och med 2024. Överföringen till budgeten ökar gradvis från nuvarande 40 procent till 45 procent åren 2024–2028. År 2022 uppgick det överförda beloppet till 1 982,0 (1 941,0) miljoner euro. Överföringen till statsbudgeten ökade år 2022 med 41,0 miljoner euro jämfört med år 2021 som en direkt följd av att statens pensionsutgifter ökade. Fram till slutet av 2022 har sammanlagt 39,9 miljarder euro av VER:s medel överförts till statsbudgeten.

Statens pensionsansvar uppgick i slutet av året till 97,0 (93,3) miljarder euro. Med pensionsansvar avses kapitalvärdet av de pensionsrätter som influtit inom statens pensionskydd före 31.12.2022. Sedan början av 2013 har Keva stått för beräkningen av statens pensionsansvar. I slutet av 2022 var fonderingsgraden 22,4 (25,4) procent beräknat enligt siffrorna i bilaga 10.2 till bokslutet. I samband med revideringen av lagen om statens pensionsfond frångicks fonderingsmålet på 25 procent. Ifall fonderingsgraden överskrider nivån 25 procent under två kalenderår i rad, genomförs en tilläggsöverföring på tre procentenheter. Placeringsintäkterna, pensionsavgiftsintäkterna, de medel som överförs till statsbudgeten samt pensionsansvarets utveckling inverkar på VER:s fonderingsgrad.

1.5 Personalen

VER:s styrelse utnämner verkställande direktören och de direktörer som är underställda honom eller henne. Verkställande direktören utnämner den övriga personalen. Ledningens nominerings- och löneärenden bereds av styrelsens nominerings- och ersättningsutskott. Verkställande direktör var ED Timo Löyttyniemi. Ledningsgruppen bestod dessutom av ränteplaceringsdirektör EM Mikko Räsänen, aktieplaceringsdirektör EM Jan Lundberg, placeringsdirektör för icke-likvida placeringar PM Maarit Särevirta, placeringsdirektör för positionsförvaltning EM Sami Lahtinen och direktör för juridiska ärenden, jur.kand. Tiina Tarma.

I slutet av 2022 fanns det 28 (27) tjänster och ett tidsbundet tjänsteförhållande vid VER. Omsättningen bland VER:s fast anställda personal har varit obetydlig.

Av den ordinarie personalen hade 86 (85) procent åtminstone högre högskoleexamen och de övriga åtminstone lägre högskoleexamen. Utbildningsnivån har varit hög under hela den tid fonden har varit verksam. VER satsar på medarbetarnas utbildning och sporrar dem till att upprätthålla och förbättra sin yrkeskunnighet. VER:s medarbetare är engagerade i att utveckla sig själva och deltar i yrkesutbildning.

VER följer upp hur personalen trivs på sin arbetsplats årligen med hjälp av en VMBaro-enkät. Medeltalet av barometersvaren under rapporteringsåret var 3,95 (3,80) på skalan 1–5. Arbetstrivseln har hela tiden varit högre vid VER än i staten i genomsnitt. År 2022 uppgick sjukfrånvaron till 80 (47) kalenderdagar, och i de flesta fallen var det fråga om korta sjukfrånvaroperioder på 1–3 dagar.

Som arbetsgivare strävar VER efter att trygga medarbetarnas och arbetsgemenskapens utveckling och främjar dessutom personalens arbetshälsa. VER:s företagshälsovård har organiserats via Mehiläinen Oy, och samarbetet med företagshälsovården har utvecklats på olika sätt.

1.6 Utlåtande om utvärdering och bekräftelse gällande den interna kontrollen

1.6.1 INTERN KONTROLL

VER:s ledning svarar för att ändamålsenliga verksamhetssätt för fondens ekonomi och verksamhetens omfattning, innehåll och därmed anknutna risker tillämpas och att intern kontroll har verkställts vid VER. Syftet med den interna kontrollen är att säkerställa att VER:s verksamhet sköts effektivt och ändamålsenligt, att riskhanteringen har organiserats, att rapporteringen om verksamheten är pålitlig och att alla relevanta lagar, bestämmelser, anvisningar och befogenheter iakttas.

Bestämmelser om VER:s verksamhet finns i en speciallag om pensionsfonden. VER:s arbetsordning fastställs av finansministeriet, som också tillsätter styrelsen och revisorerna för VER. Styrelsen ansvarar för fonden och ser till att bokföringen, den interna kontrollen och riskhanteringen organiseras på ett ändamålsenligt sätt. Styrelsen fastställer VER:s ekonomistadga, centrala verksamhetsregler och instruktioner som gäller hela personalen. Dessutom fastställer styrelsen årligen placeringsplanen

samt fullmakterna och limiterna för placeringsverksamheten, och övervakar att placeringsverksamheten genomförs. Ledningen för VER ansvarar för hur placeringsverksamheten genomförs och rapporterar till styrelsen. Personalens verksamhet övervakas av verkställande direktören.

1.6.2 INTERN REVISION

Den interna revisionen hjälper VER att uppnå sina mål. VER:s interna revision genomfördes under år 2022 av de externa oberoende tjänsteleverantörerna PricewaterhouseCoopers Oy och BDO Oy. Styrelsen godkänner den årliga planen för intern revision, som omfattar den interna revisionens fokusområden och de preliminära revisionsobjekten. År 2022 synades täckningen för VER:s interna anvisningar och complianceprocesser samt granskningen av urvalskriterierna för aktie- och räntefonderna som separata revisionsobjekt.

1.6.3 RISKHANTERING

För att säkerställa en effektiv riskhantering beslutar VER:s styrelse varje år om en riskhanteringsplan för fonden och, från och med år 2016, i samband med den också om en beredskapsplan för fonden. Vid VER kontrollerar och utvecklar man kontinuerligt de olika funktionernas processer ur riskhanteringssynvinkel. Inom riskhanteringen av placeringsverksamheten analyseras såväl den realiserade utvecklingen som framtida risker med hjälp av flera olika metoder och nyckeltal.

Riskhanteringen grundar sig på de allokeringgränser som ingår i finansministeriets föreläggande – diversifiering av portföljen på basis av tillgångsklasser. Största delen av VER:s avkastningsförväntningar och marknadsrisker hänför sig till den allmänna utvecklingen på aktiemarknaden. Den tillgångsklassbaserade diversifieringsnyttan mellan ränte- och aktieportföljens avkastningar minskas av den relativt stora andelen ränteplaceringar med kreditrisk. Kreditriskens andel av ränteportföljens risk har ökat och om aktieportföljen är förlustbringande kan situationen vara densamma även i fråga om ränteportföljen, eftersom de ränteportföljplaceringar som kännetecknas av en högre risk korrelerar positivt med aktieplaceringarna. Stigningen av den riskfria räntenivån som kunde observeras under 2022 förbättrar dock diversifieringsmöjligheterna, eftersom det vid sidan av aktierisken erbjuds en avkastningskälla som korrelerar lågt med aktieavkastningen och också har en positiv avkastningsförväntning. I samband med riskhanteringen har en diversifiering som är oberoende av tillgångsklasser fått allt större betydelse.

Den centrala förändringen inom den närmaste framtiden med tanke på riskhanteringen är den inverkan som ökningen av budgetöverföringen till följd av lagrevideringen har haft på likviditeten hos VER:s hela placeringsportfölj. VER:s negativa nettoavgiftsintäkt kommer i slutet av det innevarande decenniet att öka till uppskattningsvis cirka 1 miljard euro per år. Det är utmanande att påverka allokeringen av icke-likvida placeringar på kort sikt, vilket ökar behovet att analysera likviditeten hos VER:s hela portfölj även på längre sikt. De icke-likvida placeringarnas andel kan variera relativt snabbt vid växlingar i värderingen av likvida tillgångsklasser,

och i praktiken kan andelen icke-likvida placeringar påverkas genom egen verksamhet endast genom långsiktig planering av mängden nya placeringsförbindelser. När andelen ökar, minskas de nya förbindelserna, men effekten på allokeringen syns först efter flera år.

1.6.4 DEN INTERNA KONTROLLENS OCH DEN DÄRI INGÅENDE RISKHANTERINGENS ÄNDAMÅLSENLIGHET OCH TILLRÄCKLIGHET

Utifrån de övervakningsåtgärder och riskkartläggningar samt den interna revision som VER:s ledning utfört är VER:s interna kontroll tillräcklig och ändamålsenligt ordnad och fyller de mål som fastställs i 69 § i förordningen om statsbudgeten. Den interna kontrollen utvecklas och effektiviseras kontinuerligt på basis av eventuella observerade brister i övervakningen och speciellt enligt de åtgärdsrekommendationer som den interna revisionen lägger fram.

STATENS PENSIONSFRONDS INTÄKTS- OCH KOSTNADSKALKYL

	1.1. - 31.12.2022		1.1. - 31.12.2021	
VERKSAMHETSINTÄKTER				
Övriga verksamhetsintäkter				
Försäljningsvinst på aktier och andelar	315 392 510,19		1 169 172 173,45	
Intäkter av pensionsavgifter	1 588 628 156,05		1 525 942 252,20	
Intäkter av arbetslöshetsförsäkringsavgifter	9 809 900,00		11 437 272,02	
Övriga intäkter	11 827 511,40	1 925 658 077,64	12 483 238,79	2 719 034 936,46
KOSTNADER FÖR VERKSAMHETEN				
Material, förnödenheter och varor				
Inköp under räkenskapsperioden	41 908,63		37 635,99	
Personalkostnader	3 779 406,77		3 313 546,01	
Hyror	342 614,50		325 277,26	
Inköp av tjänster	3 781 376,61		3 527 744,37	
Ersättning för verkställandet av statens pensionsskydd	15 031 326,53		15 482 245,23	
Övriga kostnader				
Övriga kostnader	265 429,80		224 466,68	
Försäljningsförluster på aktier och andelar	76 451 334,92		37 026 258,15	
Avskrivningar	9 275,05	-99 702 672,81	9 275,05	-59 946 448,74
ÅTERSTOD I		1 825 955 404,83		2 659 088 487,72
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER				
Finansiella intäkter	671 694 158,25		542 647 863,98	
Finansiella kostnader	-413 284 005,67	258 410 152,58	-243 498 852,15	299 149 011,83
ÅTERSTOD II		2 084 365 557,41		2 958 237 499,55
ÅTERSTOD III		2 084 365 557,41		2 958 237 499,55
RÄKENSKAPSPERIODENS INTÄKTS-/KOSTNADSÅTERSTOD		2 084 365 557,41		2 958 237 499,55

STATENS PENSIONSFRONDS BALANSRÄKNING

AKTIVA	31.12.2022		31.12.2021	
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR OCH ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA PLACERINGAR				
MATERIELLA TILLGÅNGAR				
Inventarier		9 275,05		18 550,10
VÄRDEPAPPER INGÅENDE I ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR OCH ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA PLACERINGAR				
Köp av obligationer i euro	2 829 428 225,03		2 358 379 649,20	
Övriga långfristiga placeringar i euro	8 053 301 453,86		8 126 082 672,76	
Köp av obligationer i valuta	1 364 331 730,66		1 178 695 679,66	
Övriga långfristiga placeringar i valuta	3 932 761 103,86	16 179 822 513,41	3 758 144 548,45	15 421 302 550,07
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR OCH ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA PLACERINGAR SAMMANLAGT		16 179 831 788,46		15 421 321 100,17
OMSÄTTNINGS- OCH FINANSIERINGSTILLGÅNGAR				
LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR				
Långfristiga fordringar		879 223,62		1 045 419,93
KORTFRISTIGA FORDRINGAR				
Resultatregleringar	213 525 650,63		172 372 614,13	
Övriga kortfristiga fordringar	141 006 737,00	354 532 387,63	114 095 057,07	286 467 671,20
VÄRDEPAPPER INGÅENDE I FINANSIERINGSTILLGÅNGARNA OCH ÖVRIGA KORTFRISTIGA PLACERINGAR				
Köp av obligationer i euro		119 706 459,17		109 489 425,97
KASSA, BANKTILLGODOHAVANDEN OCH ÖVRIGA FINANSIERINGSMEDEL				
Övriga bankkonton		438 344 691,61		1 050 703 660,98
OMSÄTTNINGS- OCH FINANSIERINGSTILLGÅNGAR SAMMANLAGT		913 462 762,03		1 447 706 178,08
AKTIVA SAMMANLAGT		17 093 294 550,49		16 869 027 278,25

PASSIVA	31.12.2022		31.12.2021	
EGET KAPITAL				
Fondens kapital	-37 923 888 501,16		-35 982 937 796,02	
Förändring av kapitalet under tidigare räkenskapsperioder	54 725 804 001,08		51 767 566 501,53	
Budgetöverföringar	-1 981 995 519,10		-1 940 950 705,14	
Räkenskapsperiodens intäkts-/kostnadsåterstod	2 084 365 557,41	16 904 285 538,23	2 958 237 499,55	16 801 915 499,92
FRÄMMANDE KAPITAL				
KORTFRISTIGT				
Leverantörsskulder	176 592,37		217 570,46	
Poster som ska redovisas vidare	148 802,52		141 269,31	
Passiva resultatregleringar	61 054 834,26		61 493 460,57	
Övriga kortfristiga skulder	127 628 783,11	189 009 012,26	5 259 477,99	67 111 778,33
FRÄMMANDE KAPITAL SAMMANLAGT		189 009 012,26		67 111 778,33
PASSIVA SAMMANLAGT		17 093 294 550,49		16 869 027 278,25

STATENS PENSIONSFRONDS FINANSIERINGSANALYS

	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
EGEN VERKSAMHET		
Försäljning av tjänster, hyror, bruksersättningar och övriga verksamhetsintäkter	1 605 689 504,93	1 547 410 388,12
Ränteintäkter och intäktsföring av vinst	661 976 251,99	540 918 820,21
Utgifter för köp av varor och tjänster	-18 980 476,36	-18 537 100,65
Personalutgifter	-3 739 914,63	-3 261 620,59
Övriga utgifter	-217 455,25	-214 979,66
KASSAFLÖDE FÖR EGEN VERKSAMHET	2 244 727 910,68	2 066 315 507,43
INVESTERINGAR		
Placeringar i värdepapper *)	-1 198 386 781,38	-1 078 339 288,70
Försäljningsvinster på placeringar	238 941 175,27	1 132 145 915,30
Beviljade lån **)	35 292 575,41	-29 686 382,47
INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	-924 153 030,70	24 120 244,13
FINANSIERING		
Ändring av eget kapital	-1 982 850 705,14	-1 940 961 574,21
Ändring av skuld	60 133 888,99	-13 882 909,37
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE	-1 922 716 816,15	-1 954 844 483,58
ÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	-602 141 936,17	135 591 267,98
LIKVIDA MEDEL 1.1	1 160 193 086,95	1 024 601 818,97
LIKVIDA MEDEL 31.12	558 051 150,78	1 160 193 086,95

*) Posten Placeringar i värdepapper inkluderar finansieringskostnader.

**) Posten Beviljade lån inkluderar ändringen av ställda säkerheter och källskattefordringar.

BILAGORNA TILL BOKSLUTET

Bilaga 1 till Statens Pensionsfonds bokslut: Principer för upprättande av bokslut och uppgifternas jämförbarhet

Bokslutet för Statens Pensionsfond upprättas med iakttagande av lagen och förordningen om statsbudgeten samt finansministeriets och statskontorets föreskrifter och anvisningar. Intäkts- och kostnadskalkylen, balansräkningen, finansieringsanalysen och noterna har uppgjorts i enlighet med de föreskrifter som finansministeriet utfärdat 19.1.2016 (TM 1602) och 29.12.2022 gällande scheman för bokslutet för statliga fonder utanför budgeten och de uppgifter som ska ingå i bilagorna till bokslutet.

1) Ändringar som berör budgetering och principerna för upprättande av bokslut samt uppgifternas jämförbarhet

Statens Pensionsfonds bokföring sköts av Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning (Palkeet). Värdepappersbokföringen sköts av OP Kapitalförvaltning Ab och bokföringen av pensionsavgiftsintäkterna av Keva. Bägge delbokföringar förs månatligen in i VER:s huvudbokföring i Palkeet.

Uppgifterna för bokslutsåret är jämförbara med föregående års uppgifter

2) Valutakurs som använts vid omvandling av fordringar och skulder samt övriga förbindelser i utländsk valuta till euro

Likvida medel, bankfordringar, övriga finansiella tillgångar samt kortfristiga fordringar och skulder i utländsk valuta har omvandlats till euro enligt den kurs som Europeiska Centralbanken (ECB) publicerade på årets sista bankdag.

Valuta	ECB:s kurs 31.12.2022
USD (US-dollar)	1,0666
JPY (japanska yen)	140,66
GBP (engelska pund)	0,8869
SEK (svenska kronor)	11,1218
DKK (danska kronor)	7,4365

CHF (schweiziska franc)	0,9847
NOK (norska kronor)	10,5138
MXN (mexikanska peso)	20,856
PLN (poliska zloty)	4,6808
TRY (turkiska lira)	19,9649
ZAR (sydafrikanska rand)	18,0986

Statens Pensionsfonds långfristiga placeringar i utländsk valuta ingår i anläggningstillgångarna. Placeringarna har i regel värderats till valutakursen vid anskaffningstidpunkten med undantag av de valutadenominerade placeringar vars bokföringsvärde har sänkts.

3) Värderings- och periodiseringsprinciper och -förfaranden som tillämpats vid upprättandet av bokslutet

BOKFÖRINGSVÄRDET PÅ LÅNGFRISTIGA PLACERINGAR

Statens Pensionsfond bedriver en långsiktig verksamhet med placering av pensionsmedel i syfte att bereda sig för statens framtida pensionsutgifter. Därför upptas långsiktiga placeringar, dvs. aktier, fondandelar och obligationer, i tillgångsgruppen Anläggningstillgångar och övriga långfristiga placeringar i bokföringen.

Aktier och fondandelar upptas i balansräkningen i huvudsak till beloppet av de rörliga utgifter som orsakas av anskaffningen. Obligationer upptas i balansräkningen till den periodiserade anskaffningsutgiften, varvid skillnaden mellan obligationens nominella värde och anskaffningsutgiften (emissionsdifferensen) periodiseras såsom ränteutäkt eller minskning av denna under obligationens löptid. Motposten anges som minskning eller ökning av anskaffningsutgiften.

Placeringarnas anskaffningsutgift räknas med tillämpande av medelpriset.

BOKFÖRINGSVÄRDET PÅ KORTFRISTIGA PLACERINGAR

I balansräkningen upptas kortfristiga placeringar, dvs. bank- och företagscertifikat och depositioner, i tillgångsgruppen Värdepapper ingående i finansieringstillgångarna och övriga kortfristiga placeringar. Bank- och företagscertifikat upptas till den periodiserade anskaffningsutgiften och depositioner till den ursprungliga anskaffningsutgiften.

BOKFÖRINGSVÄRDET PÅ ANDRA TILLGÅNGAR ÄN PLACERINGAR

Immateriella tillgångar samt maskiner, utrustning och inventarier upptas i balansräkningen till anskaffningsutgiften minskat med avskrivningar enligt plan.

BOKFÖRINGSVÄRDET PÅ FORDRINGAR

Fordringar upptas i balansräkningen till det nominella värdet eller till ett sannolikt värde som är permanent lägre än det nominella värdet.

UPPSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR

VER:s placeringstillgångar värderas normalt till anskaffningspriset i enlighet med statens bokföringsföreskrifter.

Långfristiga placeringar hör till anläggningstillgångarna. Därför görs inga nedskrivningar med anledning av kursfluktuationer, såvida värde-minskningen inte kan anses vara bestående och väsentlig. Nedskrivningar bokades för första gången i bokslutet för år 2008 och därefter i boksluten för åren 2009-2021. I bokslutet för år 2022 har nedskrivningar för finansiella kostnader bokats till ett belopp av totalt 47 354 359,95 euro för sådana värdepapper vars marknadsvärde 31.12.2022 var mer än 50 procent lägre än bokföringsvärdet.

Enligt ett utlåtande av Statens bokföringsnämnd är det inte förenligt med god bokföringssed i statsbokföringen att återföra en nedskrivningsavskrivning på anskaffningsutgiften för långfristiga placeringar.

Det är möjligt att göra en uppskrivning på placeringarna, förutsatt att värdepapprets sannolika överlåtelsepris är bestående väsentligt högre än anskaffningsutgiften. Inga uppskrivningar har gjorts.

PLACERINGARNAS VERKLIGA VÄRDE

Som verkligt värde på aktier och fondandelar samt obligationer som noteras på den officiella värdepappersbörsen eller som i övrigt är föremål för offentlig handel har använts den sista under fortlöpande handel noterade köpkursen på bokslutsdagen. Om bokslutsdagen inte är en börsdag har man använt motsvarande kurs dagen innan. Penningmarknadsplaceringar har värderats utifrån euribornoteringarna på månadens sista bankdag.

Som verkligt värde på andelar i placeringsfonder har man använt det värde på fondandelen som fondbolaget meddelat på årets sista värderingsdag. Som verkligt värde på kapitalfondsplaceringar har man använt ett värde som uträknats på basis av det värde på fondandelen som fonden senast meddelat.

Placeringar i utländsk valuta har värderats i den lokala valutan, och värden i utländsk valuta omräknas i euro enligt Europeiska centralbankens medelkurs på den sista bankdagen i månaden.

DERIVAT

I bokföringen och bokslutet har derivaten delats in i skyddande och icke-skyddande derivat enligt användningsändamål. Valutaderivaten har huvudsakligen behandlats som skyddande och de övriga derivaten som icke-skyddande derivat. Resultaten av alla stängda och förfallna derivat har bokförts till fullt belopp som resultatpåverkande. Vid tidpunkten för bokslutet har också orealiserade värdeförändringar på öppna, icke-skyddande derivat bokförts som resultatpåverkande.

I noterna till bokslutet har de öppna derivatavtalen värderats till marknadsvärde på bokslutsdagen eller, om sådant saknas, till ett verkligt värde som uppskattats av utomstående parter. Kontanter som getts som säkerhet för derivatavtal har upptagits i balansräkningen som fordran. De ansvar som följer av derivatavtal och de säkerheter som ställts för derivathandel specificeras i noterna (bilagorna 10.4 och 10.5).

OMKOSTNADER OCH PENSIONSavgiftsintäkter

Pensionsavgiftsintäkterna antecknas i VER:s bokföring på basis av månadsvisa sammandragsverifikat som fås från Keva och verifikat som producerats för bokslutet.

4) Intäkter och kostnader, budgetintäkter och -utgifter samt justering av fel som hänför sig till tidigare år, om de inte är av ringa betydelse

Statens Pensionsfond har inga justeringar som hänför sig till tidigare år.

5) Redogörelse för de väsentligaste transaktionerna efter bokslutsåret till den del som de inte uppges i verksamhetsberättelsen

De mest väsentliga händelserna efter Statens pensionsfonds bokslutsår tas upp i verksamhetsberättelsen.

Bilaga 2 till Statens Pensionsfonds bokslut: Utfallet av dispositionsplanen för fondens medel eller av budgeten som fastställts för fonden

Från statens pensionsfond överförs årligen till statsbudgeten ett belopp som utgör 45 procent av de årliga utgifterna för pensioner som grundar sig på statlig anställning som omfattas av pensionslagen för den offentliga sektorn och för andra pensioner som omfattas av finansieringen av statens pensionsskydd.

Enligt ikraftträdandebestämmelsen som gäller lagen om ändring av lagen om statens pensionsfond (218/2022) är överföringen till statsbudgeten 40 procent år 2022. I samband med revideringen av lagen ökades VER:s överföring till budgeten från och med 2024. Överföringen till budgeten ökar gradvis från nuvarande 40 procent till 45 procent åren 2024–2028.

I budgeten för år 2022 hade man budgeterat som en överföring från Statens Pensionsfond ett belopp på 1 983 000 000,00 euro, och som slutlig överföring till budgeten fastställdes ett belopp på 1 981 995 519,10 euro (= 0,40 x 4 954 988 797,75 euro).

Bilaga 3 till Statens Pensionsfonds bokslut: Specifikation av personalkostnaderna

	2022	2021
Personalkostnader	3 171 492,21	2 779 582,59
Löner och arvoden	2 752 735,39	2 570 307,87
Resultatbaserade poster *)	418 756,82	209 274,72
Lönebikostnader	607 914,56	533 963,42
Pensionskostnader	554 779,50	475 718,15
Övriga lönebikostnader	53 135,06	58 245,27
Sammanlagt	3 779 406,77	3 313 546,01
	2022	2021
Naturaförmåner	58 480,06	52 962,99
Ledningen	12 477,09	11 859,76
Övrig personal	46 002,97	41 103,23
Semesterlöneskuld	578 709,33	546 750,40

*) I 2022 års resultatbaserade post har upptagits resultatpremier för år 2022 till ett belopp på 420 012,82 euro och resultatpremier för år 2021 till ett korrigerat belopp på -2 706,00 euro, och grunderna för dessa fastställdes först efter att bokslutet för året i fråga färdigställts.

Ledningens löner och arvoden samt resultatbaserade poster

VER:s ledningsgrupp består av verkställande direktören, placeringsdirektörerna och direktören för juridiska ärenden. Ställföreträdare för verkställande direktören Timo Löyttyniemi är placeringsdirektör Maarit Säynevirta. Nominerings- och löneärenden som gäller verkställande direktören och den övriga ledningen behandlas av styrelsens nominerings- och ersättningsutskott och besluten fattas av VER:s styrelse. År 2022 betalades sammanlagt 982 260,22 euro i löner och resultatpremier till ledningsgruppen, och verkställande direktörens andel var 248 527,06 euro.

VER har sedan 2001 tillämpat ett resultatpremiesystem som baserar sig på placeringsverksamhetens framgång. I enlighet med finansministeriets direktiv kan den årliga resultatpremien motsvara högst två månaders lön. Resultatpremien betalas under de två år som följer på det år då den fastställts. Ledningsgruppens löner och arvoden inkluderar resultatpremier för 2020 och 2021 som betalats år 2022 till ett sammanlagt belopp på 74 437,01 euro, av vilket verkställande direktörens andel var 20 956,56 euro.

Finansministeriet beslutar om månadsarvodet till VER:s styrelseledamöter. Ordförandens arvode är 1 500 euro, viceordförandens arvode 1 250 euro och ledamöternas arvode 750 euro i månaden. Ersättare får månadsarvode (750 euro) endast för de månader då de deltar i möten. VER:s styrelse fattar beslut om arvoden till placeringsdelegationen. Mötesarvodet för ordföranden för placeringsdelegationen är 500 euro, och medlemmarnas mötesarvode är 300 euro. Styrelsens och placeringsdelegationens mötesarvoden uppgick till sammanlagt 86 500 euro.

Övriga förmåner

VER:s ledning och personal har haft mobiltelefonförmån samt lunch-, kultur- och arbetsresesedlar.

Ledningen eller personalen omfattas inte av pensionsarrangemang som avviker från statens pensionskydd.

Bilaga 4 till Statens Pensionsfonds bokslut: Grunderna för avskrivningar enligt plan och ändringarna i dem

Tillgångsgrupp	Avskrivningsmetod	Avskrivningstid år	Årlig avskrivning, %	Restvärde € eller %
Köpta ICT-program	Jämna avskrivningar	3	33,3	0 %
Övriga utgifter med lång verkningstid	Jämna avskrivningar	5	20	0 %
Datorutrustning och kringutrustning	Jämna avskrivningar	3	33,3	0 %
Kontorsmaskiner och anordningar	Jämna avskrivningar	5	20	0 %
Kommunikationsutrustning	Jämna avskrivningar	3	33,3	0 %
Telefoncentraler och övrig kommunikationsutrustning	Jämna avskrivningar	5	20	0 %
Övriga maskiner och anläggningar	Jämna avskrivningar	5	20	0 %
Inventarier	Jämna avskrivningar	5	20	0 %

Avskrivningarna enligt plan har beräknats enligt enhetliga principer vid Statens Pensionsfond och som jämna avskrivningar enligt anläggningstillgångarnas ekonomiska livstid på det ursprungliga anskaffningspriset.

Beräkningen av avskrivningar inleds senast från och med början av den månad som följer månaden då tillgången togs i bruk.

Grunderna för avskrivningar enligt plan har inte ändrats under räkenskapsperioden.

Bilaga 5 till Statens Pensionsfonds bokslut: Avskrivningar av anläggningstillgångar och övriga utgifter med lång verkningstid

Materiella tillgångar	Inventarier	Sammanlagt
Anskaffningsutgift 1.1.2022	46 375,25	46 375,25
Ökningar	0,00	0,00
Minskningar	0,00	0,00
Anskaffningsutgift 31.12.2022	46 375,25	46 375,25
Ackumulerade avskrivningar 1.1.2022	-27 825,15	-27 825,15
Ackumulerade avskrivningar på minskningar	0,00	0,00
Avskrivningar enligt plan under räkenskapsperioden	-9 275,05	-9 275,05
Avskrivningar avvikande från planen under räkenskapsperioden	0,00	0,00
Nedskrivningar under räkenskapsperioden	0,00	0,00
Ackumulerade avskrivningar 31.12.2022	-37 100,20	-37 100,20
Uppskrivningar	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12.2022	9 275,05	9 275,05

Värdepapper ingående i anläggningstillgångar och övriga långfristiga placeringar	Obligationer i euro	Övriga långfristiga placeringar i euro	Obligationer i valuta	Långfristiga placeringar	Värdepapper ingående i anläggningstillgångar och övriga långfristiga placeringar
Anskaffningsutgift 1.1.2022	2 358 379 649,20	8 266 087 456,41	1 178 695 679,66	3 777 489 496,54	15 580 652 281,81
Ökningar	787 355 973,88	1 033 546 510,26	708 009 614,09	788 227 095,89	3 317 139 194,12
Minskningar	-316 307 398,05	-1 101 779 197,47	-522 373 563,09	-601 818 396,82	-2 542 278 555,43
Anskaffningsutgift 31.12.2022	2 829 428 225,03	8 197 854 769,20	1 364 331 730,66	3 963 898 195,61	16 355 512 920,50
Ackumulerade avskrivningar 1.1.2022	0,00	-140 004 783,65	0,00	-19 344 948,09	-159 349 731,74
Ackumulerade avskrivningar på minskningar	0,00	30 849 923,26	0,00	163 761,34	31 013 684,60
Avskrivningar enligt plan under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Avskrivningar avvikande från planen under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nedskrivningar under räkenskapsperioden	0,00	-35 398 454,95	0,00	-11 955 905,00	-47 354 359,95
Ackumulerade avskrivningar 31.12.2022	0,00	-144 553 315,34	0,00	-31 137 091,75	-175 690 407,09
Uppskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12.2022	2 829 428 225,03	8 053 301 453,86	1 364 331 730,66	3 932 761 103,86	16 179 822 513,41

Bilaga 6 till Statens Pensionsfonds bokslut: Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter	2022	2021	Förändring 2022-2021
Räntor på fordringar i euro	28 312 596,59	22 842 082,59	5 470 514,00
Räntor på fordringar i valuta	34 569 808,88	27 434 011,07	7 135 797,81
Emissions-, kapital- och kursdifferenser för fordringar	38 395 560,87	9 376 363,64	29 019 197,23
Dividender	118 797 546,40	122 788 767,66	-3 991 221,26
Övriga finansiella intäkter	451 618 645,51	360 206 639,02	91 412 006,49
Finansiella intäkter sammanlagt	671 694 158,25	542 647 863,98	129 046 294,27
Finansiella kostnader			
	2022	2021	Förändring 2022-2021
Kontoavdrag för placeringar och lånefordringar	47 354 359,95	13 047 057,42	34 307 302,53
Övriga finansiella kostnader	365 929 645,72	230 451 794,73	135 477 850,99
Finansiella kostnader sammanlagt	413 284 005,67	243 498 852,15	169 785 153,52
Netto	258 410 152,58	299 149 011,83	-40 738 859,25

Bilaga 7 till Statens Pensionsfonds bokslut: Lån som beviljats ur fonden

Inga lån har beviljats ur Statens Pensionsfond.

Bilaga 9 till Statens Pensionsfonds bokslut: Finansiella poster och skulder i balansräkningen

31.12.2022	Under 1 år	Växlande ränta 1-5 år	Över 5 år	Under 1 år	Fast ränta 1-5 år	Över 5 år	Sammanlagt
Finansiella poster bland aktiva							
Obligationer i euro	3 421 228,43	2 000 000,00	0,00	54 210 053,08	1 171 746 891,29	1 598 050 052,23	2 829 428 225,03
Övriga långfristiga placeringar i euro	0,00	0,00	8 053 301 453,86*)	0,00	0,00	0,00	8 053 301 453,86
Övriga placeringar i valuta	0,00	0,00	3 932 761 103,86*)	548 890 991,96	559 666 806,57	255 773 932,13	5 297 092 834,52
Övriga kortfristiga placeringar i euro	0,00	0,00	0,00	119 706 459,17	0,00	0,00	119 706 459,17
Samlingskontofordran på staten	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kassa, banktillgodohavanden och andra finansieringstillgångar	0,00	0,00	0,00	380 354 714,11**)	0,00	0,00	380 354 714,11
Sammanlagt	3 421 228,43	2 000 000,00	11 986 062 557,72	1 103 162 218,32	1 731 413 697,86	1 853 823 984,36	16 679 883 686,69

*) Av aktier och fondandelar i euro och valuta

***) i siffran beaktas givna och erhållna kontanta säkerheter

Bilaga 10 till Statens Pensionsfonds bokslut: Statsborgen och -garantier samt övriga ansvarsförbindelser

Bilaga 10.1: Beviljade borgensförbindelser och garantier

Statens Pensionsfond har inte beviljat borgensförbindelser eller garantier.

Bilaga 10.2: Ansvarsförbindelser

EUR eller verbal förklaring	31.12.2022	31.12.2021	Förändring 2022–2021
Ansvar för skade- och försäkringsersättningar			
Statens pensionsansvar	97 000 000 000,00	93 300 000 000,00	3 700 000 000,00

Med pensionsansvar avses kapitalvärdet av de pensionsrätter som influtit inom statens pensionsskydd före 31.12.2022. Räntan vid diskontering av kapitalvärdet på pensionsrätter är 2,7 %, som antas vara en realränta som överstiger framtida ändringar i inkomstnivån och indexhöjningarna av pensioner. Pensionsansvaret 31.12.2022 anges på indexnivån för år 2023.

Pensionsansvaret 31.12.2022 har huvudsakligen beräknats på individnivå utgående från person-, pensions- och inkomstuppgifterna 31.12.2022 förhöjda till indexnivån 2023. I fråga om de löpande pensioner där Keva inte fungerar som sista anstalt som betalar ut pension har man i beräkningen av pensionsansvaret använt pensionsuppgifterna per 31.12.2021 förhöjt till indexnivån för 2023. I fråga om pensionsrätt som influtit under oavlönade perioder har kapitalvärdet beräknats på statens uppskattade kostnadsandel av den utgift för de oavlönade perioderna som uppstått fram till 31.12.2022.

Statens Pensionsfonds medel används inte direkt till att betala ut pensioner, utan pensionerna inom statens pensionssystem betalas ur de anslag som reserverats i statsbudgeten. Bestämmelser om det belopp som årligen ska överföras från Statens Pensionsfond till statsbudgeten i syfte att jämna ut statens pensionsutgifter finns i lagen om statens pensionsfond (1297/2006).

Värdet på de tillgångar som utgör täckning för pensionsansvaret 31.12.2022 var 21 735 155 810,54 euro (23 721 483 632,76 euro 31.12.2021) värderat till marknadspris. Dessa tillgångar består av placeringsportföljen värderad till marknadspris, kort- och långfristiga fordringar, kortfristigt främmande kapital samt banktillgodoavanden. I värdet på de tillgångar som utgör täckning för pensionsansvaret har även beaktats samtliga öppna derivatavtal till verkligt värde. Den täckta andelen av pensionsansvaret i förhållande till pensionsansvaret var 22,4 % (25,4 % 31.12.2021). Den otäckta andelen av pensionsansvaret uppgick till cirka 75,3 miljarder euro.

De viktigaste författningarna som ansvaret baserar sig på är pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) och lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn (82/2016)

Helsingfors den 27 februari 2023

Roman Goebel
Aktuariechef

Bilaga 10.4: Ansvarsförbindelser relaterade till derivatavtal

VER använder sig av valuta-, ränte-, aktie- och råvaruderivat i sin verksamhet. I bokföringen och bokslutet har derivaten delats in i skyddande och icke-skyddande derivat enligt användningsändamål. Valutaderivaten har huvudsakligen behandlats som skyddande och de övriga derivaten som icke-skyddande derivat. Resultaten av alla stängda och förfallna derivat har bokförts till fullt belopp som resultatpåverkande. I bokslutet har också orealiserade värdeförändringar på öppna, icke-skyddande derivat bokförts som resultatpåverkande.

Värdena och de verkliga värdena på vid bokslutstidpunkten öppna valuta- och räntederivatavtals referenstillgångar anges nedan. Avtalen värderats till marknadsvärde på bokslutsdagen eller, om sådant saknas, till ett verkligt värde som uppskattats av utomstående parter.

Öppna derivatavtal	31.12.2022	31.12.2021
Skyddande		
Valutaterminsavtal		
Referenstillgångarnas värde	1 850 584 018,03	1 706 386 350,24
Avtalens verkliga värde	56 933 249,57	-1 485 637,34
Icke-skyddande		
Valutaoptioner		
Referenstillgångarnas värde	934 042 382,26	0,00
Avtalens verkliga värde	5 045 454,91	0,00
Inflationsswappar		
Referenstillgångarnas värde	650 000 000,00	990 000 000,00
Avtalens verkliga värde	-6 916 394,60	-15 178 099,60
Räntefutures		
Referenstillgångarnas värde	49 203 224,47	20 361 360,82
Avtalens verkliga värde	-152 249,45	625 020,00
Ränteswappar (swap)		
Referenstillgångarnas värde	0,00	325 316 969,80
Avtalens verkliga värde	0,00	-17 069 216,50
Ränteswappsoptioner (swaption)		
Referenstillgångarnas värde	356 800 000,00	323 400 000,00
Avtalens verkliga värde	2 148 485,48	1 967 921,09
Kreditriskswappar på indexnivå (Credit Default Swap)		
Referenstillgångarnas värde	281 000 000,00	135 000 000,00
Avtalens verkliga värde	7 076 371,57	2 072 311,65

Totalavkastningsswappar (Total Return Swap)		
Referenstillgångarnas värde	560 347 694,76	371 448 751,83
Avtalens verkliga värde	1 086 565,20	-1 544 884,41

Bilaga 10.5: Ställda säkerheter

Ställda säkerheter för derivathandel	31.12.2022
Värdepapper	10 700 000,00
Kontanta säkerheter	4 126 898,82
Sammanlagt	14 826 898,82

Bilaga 10.6: Övriga fleråriga ansvarsförbindelser

Avtal	Utgifter 2022	Penningbehov 2023	Penningbehov 2024	Penningbehov sammanlagt
Hyra för kontorslokaler	339 667,26	303 237,34	311 575,50	614 812,85

Bilaga 11 till Statens Pensionsfonds bokslut: Fonderade medel i balansräkningen

Statens Pensionsfond har inga fonderade medel i balansräkningen.

Bilaga 12 till Statens Pensionsfonds bokslut: Fonderade medel som inte ingår i balansräkningen

Statens Pensionsfond har inga fonderade medel som inte ingår i balansräkningen.

Bilaga 13 till Statens Pensionsfonds bokslut: Förändringar i skulden

Statens Pensionsfond har inga skulder.

Bilaga 14 till Statens Pensionsfonds bokslut: Maturitetsfördelning och duration avseende skulden

Statens Pensionsfond har inga skulder.

Bilaga 15 till Statens Pensionsfonds bokslut: Övriga kompletterande uppgifter som är nödvändiga för lämnande av riktiga och tillräckliga uppgifter

Riskhantering

1. Riskhantering som en del av den interna kontrollen

Med riskhantering, som utgör en del av den interna kontrollen, avses att identifiera, bedöma och begränsa väsentliga risker som orsakas av VER:s verksamhet eller den externa operativa miljön och att kontrollera dessa på lång sikt. Genom den interna kontrollen strävar man också efter att minimera risker som inte kan förutses och säkerställa en effektiv, ekonomisk och tillförlitlig verksamhet.

För väsentliga funktioner har VER skriftligt fastställda rutiner och mål som följs upp fortlöpande.

VER analyserar sin verksamhetsmiljö ur fyra perspektiv: placeringsrisker, operativa risker, ESG-risker i placeringsverksamheten och risker med anknytning till verksamhetsmiljön. I praktiken kan realiseringen av operativa risker slutligen bli risker även för placeringsverksamheten – eller vice versa. Möjligheterna att mäta risker och vidta riskhanteringsåtgärder är beroende av hur mycket vi vet och i hur utsträckning vi förmår bedöma risker i förväg.

Vilka metoder som används för att hantera identifierade risker beror på huruvida riskerna är önskvärda eller icke-önskvärda och huruvida de är kompenserade eller icke-kompenserade. På lång sikt har de viktigaste riskerna i anslutning till VER:s egen verksamhet att göra med placeringsverksamhetens framgång och avkastningen på placeringarna. En central risk är att VER:s placeringsavkastning inte uppnår de fastställda målen på lång sikt. Dessa mål är bland annat det långsiktiga avkastningsmålet som fastställts av finansministeriet, dvs. en avkastning som överstiger kostnaden för statsskulden.

2. Organisering, ansvar och rapportering av riskhanteringen

Finansministeriet ansvarar för den allmänna styrningen och tillsynen över VER, och ministeriet har rätt att utfärda allmänna föreskrifter om organiseringen av fondens förvaltning, ekonomiadministration och placeringsverksamhet. Finansministeriet tillsätter VER:s styrelse för en mandatperiod på tre år och beviljar dess ledamöter ansvarsfrihet. Finansministeriet tillsätter också VER:s revisorer. Rapporteringen av VER:s verksamhet ingår i den verksamhetsberättelse över förvaltningsområdet som finansministeriet överlämnar till riksdagen.

Enligt VER:s arbetsordning är det styrelsens uppgift att bl.a. styra fondens placeringsverksamhet, fatta beslut om fondens placeringsprinciper och godkänna en placeringsplan. En placeringsdelegation har utnämnts som stöd för beslutsfattandet om VER:s styrelsens placeringsplan. Delegationen består av sakkunniga inom placeringsbranschen och

ansedda ekonomiexperter. Styrelsen fastställer riskhanteringsplanen varje år och från år 2016 även en beredskapsplan i anslutning till den. År 2022 övergick VER till tvåstegsberedskap, och därför har beredskapsplanen som finns som bilaga till riskhanteringsplanen fått ett nytt namn, kontinuitetsplan. Dessutom har en separat beredskapsplan som godkänns av styrelsen beretts för att skapa beredskap för exceptionella situationer. Styrelsen bedömer den interna kontrollen genom att följa den interna och externa revisionens arbete och få tillgång till tillsynsrapporter. Styrelsen får månatligen en rapport om placeringsportföljens allokering, avkastning och risker.

Verkställande direktören ansvarar för riskkontrollen i enlighet med de principer som styrelsen fastställt i riskhanterings- och placeringsplanerna. VER har också en ekonomistadga och ett reglemente som godkänts av styrelsen och som till övriga delar fastställer verkställande direktörens och personalens befogenheter och rätt att fatta beslut. Styrelsen övervakar verkställande direktörens verksamhet och kan utöver den normala rapporteringen vid behov även höra såväl den interna revisionen som revisionskommittén. Dessutom beslutar regeringen om ansvarsprinciperna för placeringsverksamheten, godkänner principerna för verksamhet vid tvister samt godkänner insider- och handelsreglerna. Personalens verksamhet övervakas av verkställande direktören. Verkställande direktören och ledningen ansvarar för organiseringen av placeringsverksamheten och hanteringen av operativa risker.

Revisorerna granskar varje år VER:s förvaltning, ekonomi och konton. Revisorerna försäkras sig om att fondens bokslut ger riktiga och tillräckliga uppgifter om fondens ekonomi och verksamhetens resultat. Revisorerna ska också försäkra sig om att VER:s administration, finansförvaltning och bokföring är organiserad och genomförs enligt föreskrifterna. Revisionsberättelsen överlämnas till VER:s styrelse och finansministeriet.

Finansinspektionen övervakar VER:s placeringsverksamhet och iakttagandet av bestämmelserna om insideranmälan och insiderregistret. Även Statens revisionsverk granskar VER:s verksamhet och ekonomi.

3. Mål och allmänna principer för riskhanteringen

Målet för riskhanteringen är att skydda VER:s placeringstillgångar mot onödiga finansiella eller andra förluster. Genom riskhantering säkerställs att riskerna, om de realiserar, inte orsakar väsentliga ekonomiska förluster eller äventyrar verksamhetens kontinuitet, uppnåendet av verksamhetsmässiga mål eller förtroendet för VER.

Riskhantering förutsätter att besluten bereds noggrant, placeringsprocesserna iaktas omsorgsfullt och personalens kompetens säkerställs samt även datatekniska skydd, ersättningsarrangemang samt mekanismer för övervakning och godkännande. Personalen instrueras även i frågor om jäv. Vid utlokalisering av verksamhet ska VER:s ansvar för utlokaliserade uppgifter användas som utgångspunkt och tillsynsansvaret över de utlokaliserade funktionerna anammas.

Placeringsverksamhetens risknivå leds av styrelsens årliga fastställda placeringsplan och placeringsverksamhetens fullmakter och limiter. Placeringsledningen ansvarar för organiseringen av placeringsverksamheten och dess operativa risker. Beräkningen av risktalen för portföljen är nuförtiden en del av den servicehelhet inom värdepappersförvaltning som VER köpt av OP Kapitalförvaltning Ab. Styrelsen får månatligen en rapport om placeringsportföljens allokering, avkastning och risker.

En strateg (Funktionen för strategisk analys och riskhantering) ansvarar för hanteringen av placeringsrisker och samordningen av den tillsammans med placeringsteamet samt för uppföljningen av placeringsrisker och utvecklingen av spridningen i portföljen. Funktionen stöder också den förebyggande riskhanteringen i placeringsverksamheten. Därtill ansvarar funktionen också för riskanalysen av portföljen och utvecklingen av den samt för stresstestningen av portföljen. Stresstestningen rapporteras månadsvis till riskhanteringskommittén och kvartalsvis till styrelsen. I funktionen analyseras riskkoncentrationerna i portföljen ur helhetsperspektiv samtidigt som man också fokuserar på de risker som inte beaktas i den traditionella diversifieringen mellan tillgångsklasserna.

Portföljförvaltningen fattar placeringsbeslut inom ramarna för limiterna och bedömer i förväg hur dessa placeringar påverkar den egna portföljens risknivå. Middle office, en funktion som är beroende av placeringsverksamheten, ansvarar för övervakningen av placeringsverksamhetens limiter i enlighet med de befogenheter som fastställts av styrelsen. Denna limitkontroll är fortlöpande och middle office rapporterar månatligen om den till VER:s riskhanteringskommitté och kvartalsvis till styrelsen. Middle office underrättar utan dröjsmål verkställande direktören, placeringsdirektören och portföljförvaltaren om överskridande/underskridande av limiten. Alla överskridningar behandlas i riskhanteringskommittén, som fattar beslut om åtgärder för att eliminera överskridningen. Ansvaret för åtgärderna efter överskridande/underskridande avseende respektive tillgångskategori innehas av den ansvariga portföljförvaltaren och den placeringsdirektör som ansvarar för verksamheten. Dessa korrigerande åtgärder rapporteras till verkställande direktören.

Direktören för juridiska ärenden samordnar de operativa riskerna. Dessutom arbetar en placeringsjurist tillsammans med direktören för juridiska ärenden inom den operativa riskhanteringen och compliance-funktionen i en genomförande och utvecklande roll. Compliance-funktionen följer lagstiftningen inom branschen, övervakar iakttagandet av lagar och anvisningar inklusive VER:s interna regelverk. Resultaten av övervakningen av insider- och handelsreglerna rapporteras kvartalsvis till styrelsen.

VER:s riskhanteringskommitté, som sammanträder en gång i månaden, är ett internt organ som har till uppgift att på ett heltäckande sätt utveckla och följa upp riskhanteringen med tanke på riskelheten. Riskhanteringskommittén får rapporter om risker och genomförandet av risker samt fattar beslut om riskhanteringsplanen som ska presenteras för regeringen.

Riskhanteringskommitténs beslutande medlemmar består i fråga om placeringsverksamheten av personer som inte ingår i placeringsverksamheten, dock så att placeringsdirektörerna är närvarande vid mötena. Riskhanteringskommittén behandlar regelbundet limitövervakningen, avstämningen av tillgångar och centrala risktal, följer systematiskt möjligheten till risker i den operativa, ESG- och verksamhetsmiljön samt behandlar eventuella realiserade riskhändelser. Riskhanteringskommittén fattar beslut om produktgodkännande av nya placeringsprodukter, rapporteringens innehåll som helhet och förändringar i rapporteringen samt processbeskrivningar av funktioner. Kommittén behandlar också centrala förändringar i VER:s verksamhet och serviceleverantörer, interna revisionsberättelser och andra möjliga faktorer som påverkar verksamheten. Riskhanteringskommittén behandlar årligen placeringsplanen och limiterna för placeringsverksamheten samt riskhanteringsplanen innan de slutgiltigt godkänns i styrelsen. Kommittén gör också varje år en riskkartläggning innan beredningen av riskhanteringsplanen inleds.

I kontinuitets- och beredningsplaneringen, som utgör en fast del av riskhanteringen, fastställs bland annat ersättare för kritiska funktioner och ersättande verksamhetslokaler.

3.1. PLACERINGSRISKER

De centrala riskerna för VER:s verksamhet hänför sig till placeringsverksamheten. Riskhanteringen av placeringsverksamheten grundar sig på de allokeringgränser som ingår i FM:s föreläggande och som gäller ränteplaceringsarnas minimibelopp och aktieplaceringarnas och de övriga placeringarnas maximibelopp.

Placeringsriskerna inkluderar en avkastningsrisk, som innebär en risk för att VER inte uppnår den fastställda förväntade avkastningen. Placeringsriskerna inkluderar också marknadsrisker som uppstår när tillgångar placeras i olika tillgångsklasser med användning av olika placeringsstrategier och -instrument. Marknadsrisker är bland annat aktie-, kredit-, ränte-, valuta- eller likviditetsrisker samt koncentrationsrisker

eller över-/underviktningrisker. Marknadsriskerna har en väsentlig anknytning till förändringar i marknadspriserna, deras volatilitet eller marknadens likviditet. Även olika faktorer med anknytning till placerarnas beteende kan öka placeringsverksamhetens risker. Modellrisken är förknippad med alla placeringsrisker, vilka man strävar efter att kvantifiera till exempel med användning av olika avkastningsförväntningar eller historiska volatiliteter och korrelationer.

Genom att ta risker i sin placeringsverksamhet försöker VER uppnå sitt avkastningsmål på lång sikt och samtidigt trygga värdet på den egendom som redan åstadkommit med så hög sannolikhet som möjligt. VER strävar efter att kontrollera den totala risknivån och osäkerhetsfaktorerna i placeringsverksamheten genom att sprida sina placeringstillgångar mycket mellan placeringsstrategierna för de olika tillgångskategorierna och olika geografiska områden. Också spridningen oberoende av tillgångsklasserna, den tidsmässiga diversifieringen och spridningen mellan de externa portföljförvaltarna är viktig.

I sin placeringsplan godkänner VER:s styrelse årligen grundallokeringen och jämförelseindexen samt limiterna för den dynamiska och taktiska allokeringen. Den förväntade avkastningen i VER:s placeringsportfölj gäller till sin väsentligaste del aktieplaceringar. På motsvarande sätt hänför sig största delen av VER:s marknadsrisker till den allmänna utvecklingen på aktiemarknaden, och om dessa risker realiserar kan de orsaka även betydande förluster i VER:s placeringsportfölj.

3.2. OPERATIVA RISKER

De operativa riskerna omfattar risker som, ifall de realiserar, skulle äventyra kontinuiteten i VER:s verksamhet sådan som den är avsedd att vara samt risker som skulle leda till förluster som en följd av till exempel en otillräcklig eller misslyckad intern process eller händelser med anknytning till personalen eller systemen.

Riskerna hanteras genom att identifiera dem och säkerställa att uppföljnings- och hanteringsåtgärderna är tillräckliga. Vissa risker kan man förbereda sig på med reservsystem, och beträffande många risker är ombesörjande av tydligt dokumenterade och uppdaterade processer centralt. VER har utlokalisert en betydande del av sina funktioner, såsom middle office- och back office-funktionerna, värdepappersbokföringen och rapporteringen om placeringsverksamheten, förvaringen av och redogörelsen för värdepapper samt betalningsuppgifterna inom värdepappershandeln. Ekonomi- och personalförvaltningen samt IT-förvaltningen har också utlokalisert. Utlokaliseringen är förknippad med motsvarande operativa risker som om verksamheten sköttes internt. Därför är uppföljning och övervakning av utlokaliserade tjänster en av de mest centrala riskhanteringsmetoderna. En av riskerna med utlokalisering är dessutom att VER själv inte längre har tillräcklig know-how om de utlokaliserade funktionerna.

Riskerna och faran att de realiserar är alltid förknippade med en ryktesrisk, som innebär att VER:s rykte skulle solkas ned eller att VER skulle

drabbas av negativ publicitet på grund av till exempel missbruk, förtroendebrist eller onödigt risktagande eller en realisering av riskerna på så små möjliga sätt.

3.3 ESG-RISKER I PLACERINGSVERKSAMHETEN

VER:s ställning som statlig placerare förutsätter att ansvarsfullhet och hållbarhet är en del av beslutsfattandet inom VER:s placeringsverksamhet. Kraven på placeringsobjekten när det gäller miljö, samhällsansvar och god förvaltningsd är en del av bedömningen av riskerna och möjligheterna.

Målet med VER:s ansvarsfulla placeringsverksamhet att identifiera och hantera långsiktiga ansvarsrisker samt stöda en hållbar utveckling. Placeringsbesluten fattas utifrån VER:s avkastningskrav och placeringsobjektens avkastningspotential med beaktande av risknivåerna och kraven på ansvarsfullhet. Beaktandet av ansvarsfullhet och hållbarhet i VER:s placeringsbeslut får inte stå i konflikt med de krav som i lag ställs på placeringsverksamheten.

3.4 RISKER MED ANKNYTNING TILL VERKSAMHETSMILJÖN

VER:s verksamhetsmiljö är mångfacetterad och förändras ständigt. Med risker som gäller den externa verksamhetsmiljön avses i detta sammanhang i synnerhet de risker som VER:s institutionella ställning medför, vilka kan riktas mot penningflöden utanför VER:s placeringsverksamhet.

De externa faktorerna, även om detta egentligen inte gäller verksamhetsmiljön, kan också inkludera förändringar i aktuarieberäkningar och -prognoser eller andra fenomen som kan ha en direkt eller indirekt inverkan på VER:s verksamhet.

4. Kartläggning av risker

VER genomför varje år en riskkartläggning. I riskkartläggningen identifieras och beskrivs risker som är relevanta för VER:s verksamhet, och riskernas sannolikhet och konsekvenser för VER:s verksamhet bedöms. I samband med riskkartläggningen bedöms och utreds också metoder för att hantera de olika riskerna, och de används för att förhindra och begränsa uppkomsten av risker. Även riskhanteringsmetodernas tillräcklighet utvärderas. Dessutom minimeras riskerna genom att granska riskhändelser och utveckla kärnprocessernas kvalitet genom att ständigt bedöma verksamheten. Målet är att verksamheten ska vara effektiv, omsorgsfull, högklassig och lönsam.

Resultatet av bedömningarna används för att utveckla riskhanteringen.

UNDERSKRIFTER

Verksamhetsberättelsen och bokslutet har godkänts i Helsingfors den 27 februari 2023.

Statens Pensionsfonds styrelse

Vesa Vihriälä
Ordförande

Anu Sammallahhti

Annika Klimentko

Jonne Rinne

Timo Löyttyniemi
Verkställande direktör

Keijo Karhumaa

Markku Puumalainen

Jani Salenius

Bokslutet och verksamhetsberättelsen har uppgjorts enligt god bokföringssed. Över utförd revision har i dag avgivits berättelse.

Helsingfors den 27 februari 2023

Petri Kettunen
CGR

Tuomas Koskiniemi
GR, OFGR

